

**Beretning for 2008 om vurdering og
anerkendelse af udenlandske
uddannelseskvalifikationer m.v.**

Indhold

1. Resumé	3
Om beretningen.....	4
2. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse.....	5
CIRIUS' vurderinger	5
Brugerundersøgelse.....	13
Green card.....	15
Adgangsgivende eksaminer	15
Kvalifikationsnævnet	16
Internationalt samarbejde	20
Kvalifikationsrammer	22
3. Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv	24
Introduktion.....	24
Erhverv og myndigheder.....	25
De kompetente myndigheders afgørelser	26
Udvikling af procedurer og standarder	33

1. Resumé

Denne beretning redegør for de væsentligste udviklingstendenser i 2008 inden for området vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer, både i forhold til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse og i forhold til de lovregulerede erhverv.

CIRIUS udstedte i årets løb 2.091 **vurderinger**, hvilket var 48 procent flere end i 2007 og mere end en fordobling i forhold til 2006. Bag det meste af stigningen ligger dels vurderinger til brug for Udlændingesservices behandling af ansøgninger om green card, dels vurderinger med henblik på arbejde som social- og sundhedsassistent indtil den 1. oktober 2008, hvor en autorisationsordning trådte i kraft for dette erhverv.

Sagsbehandlingstiden for en vurdering fra CIRIUS var i 2008 på 27 dage i gennemsnit, og den blev dermed nedbragt med 6 dage i forhold til 2007 til trods for den øgede sagsmængde.

CIRIUS fik i 2008 foretaget en undersøgelse af brugernes oplevelse og nytte af styrelsens vurderinger af udenlandske uddannelser. Undersøgelsen viser overordnet en stor tilfredshed blandt vurderingsmodtagerne og tyder på, at vurderingerne har haft en positiv effekt på deres muligheder for at komme i relevant beskæftigelse eller for at læse videre. CIRIUS har efter undersøgelsen iværksat en systematisk opfølgning på undersøgelsens resultater og anbefalinger.

Ud over vurderingerne hjælper CIRIUS bl.a. de videregående uddannelsesinstitutioner med spørgsmål om udenlandske adgangsgivende eksaminer i sager om optagelse. CIRIUS besvarede 471 sådanne henvendelser fra institutionerne i 2008, hvilket var 48 procent flere end året før, og 82 procent af henvendelserne blev besvaret samme dag.

Kvalifikationsnævnet behandler klager over afgørelser truffet af danske uddannelsesinstitutioner i sager om merit og forhåndsmerit for dansk og udenlandsk uddannelse samt klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence inden for voksenuddannelserne. I 2008 modtog nævnet 18 klager, en fordobling i forhold til året før. For at udbrede kendskabet til klagemulighederne har nævnet holdt oplæg på seminarer og konferencer, sendt informationsbreve til uddannelsesinstitutioner samt bidraget til kampagner, pjecer og vejledninger.

Inden for **de lovregulerede erhverv** har antallet af anerkendelsessager været i markant vækst de sidste to år. I alt udstedte de kompetente myndigheder ifølge deres indberetninger 3.808 afgørelser om anerkendelse i 2008, hvilket er 41 procent flere end i 2007 og 139 procent flere end i perioden september 2005 til au-

gust 2006. Størstedelen af afgørelserne samler sig fortsat på to områder: søfart og sundhed, og på disse områder er der sket store stigninger i 2008: 100 procent på søfartsområdet (især maritime officerer) og 66 procent på sundhedsområdet (især sygeplejersker). Søfartserhvervene, der hører til under Søfartsstyrelsen, udgør det største område, men har kun i ringe omfang at gøre med erhvervsudøvelse i Danmark.

Samlet set var 86 procent af afgørelserne positive, dvs. fuld autorisation (mod 74 procent året før). Hvis man fraregner søfartserhvervene, fordelte afgørelserne sig med 72 procent positive, 17 procent betingede og 11 procent negative, dog med store forskelle mellem afgørelser efter EU-regler, hvor de fleste var positive, og de øvrige (dvs. personer med statsborgerskab i og/eller uddannelse fra tredjelande), hvor de fleste var betingede.

Samlet set har de kompetente myndigheder fortsat holdt sagsbehandlingstiden under tre måneder i langt de fleste tilfælde: ca. 98 procent af sagerne. Når der bortses fra Søfartsstyrelsens sager, var sagsbehandlingstiden dog generelt noget længere for tredjelandsborgere end for EU/EØS-borgerne.

Om beretningen

Efter Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver videnskabsministeren årligt en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.¹

Beretningen behandler

- det generelle anerkendelsesområde, dvs. anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit (kapitel 2)
- det lovregulerede område, dvs. anerkendelse med henblik på adgang til at udøve erhverv, hvor der kræves autorisation og lignende, herunder samspillet mellem CIRIUS og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for, hvilken brug der gøres af ordningen, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan adgangen til hurtig og fair anerkendelse løbende søges forbedret.

¹ Jf. § 11 i lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007.

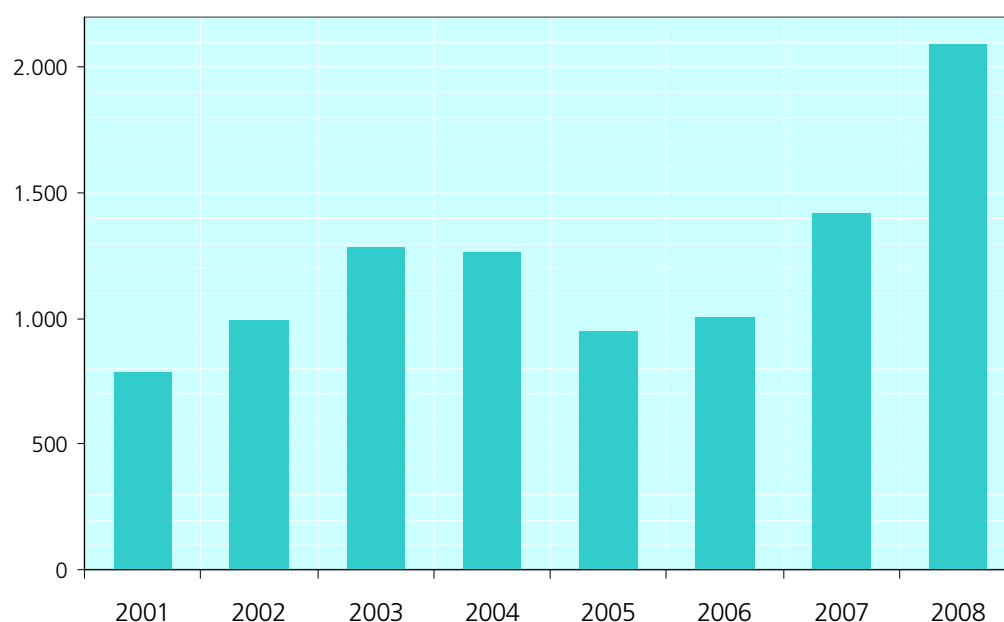
2. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

CIRIUS' vurderinger

CIRIUS foretager vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Vurderingerne kan bruges på arbejdsmarkedet (med undtagelse af de lovregulerede erhverv, jf. kapitel 3), i uddannelsessystemet og generelt til afklaring og vejledning.²

CIRIUS afsluttede i årets løb 2.091 vurderinger³, hvilket var 47,6 procent flere end i 2007 og mere end en fordobling i forhold til 2006. Figur 1 viser udviklingen siden 2001.

Figur 1: Vurderinger fra CIRIUS 2001-2008

I tilfælde, hvor der ikke er grundlag for at foretage en vurdering, får ansøgerne oftest svar fra CIRIUS i form af anden information og vejledning. Tabel 1 neden-

² Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. (lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007).

³ Vurderingerne vedrørte 1.962 personer. I tilfælde, hvor en ansøger forelægger flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, foretages der en vurdering af hver enkelt uddannelse. I sådanne tilfælde registreres der derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

for viser udviklingen i antallet af afsluttede sager fordelt på, hvordan sagerne blev behandlet.

Tabel 1: CIRIUS' behandling af vurderingsansøgninger (sager afsluttet 2004-2008)

Status for afsluttede sager	2004	2005	2006	2007	2008	Ændring seneste år	
Vurdering afsluttet	1.263	949	1.008	1.417	2.091	674	47,6%
Besvaret ved information/vejl.	64	59	38	61	87	26	42,6%
Videresendt eller henvist	35	23	14	7	32	25	357,1%
Behandling afvist ⁴	30	43	29	35	48	13	37,1%
Ansøgning trukket tilbage	3	4	8	8	16	8	100,0%
Henvist til GUV-vurdering ⁵	-	-	-	2	1	-1	-50,0%
I alt afsluttet	1.395	1.078	1.097	1.530	2.275	745	48,7%

Ser man på antallet af ansøgninger, der blev modtaget i årets løb, nåede det i 2008 op på 2.581, hvilket var 54 pct. flere end året før.

Vurderingernes sigte

Vurderingerne sigtede ligesom de foregående år hovedsagelig mod beskæftigelsesrelaterede formål (81 procent af sagerne), mens uddannelsesformål var de primære i 19 procent af sagerne.

Sager vedrørende ikke-lovregulerede erhverv

De fleste af CIRIUS' vurderinger i 2008 – 81 procent – blev givet primært med henblik på jobsøgning og andre formål, der knytter sig til beskæftigelse inden for ikke-lovregulerede erhverv. To grupper ansøgere gør sig markant gældende i 2008 og ligger bag størstedelen af den omtalte stigning i sagsmængden: sosu-assistenten og green card-ansøgere.

For det første blev 16 procent af vurderingerne foretaget med henblik på beskæftigelse som social- og sundhedsassistent, eventuelt social- og sundhedshjælper. Vurderinger i forhold til sosu-assistent ophørte imidlertid den 1. oktober, da en autorisationsordning under Sundhedsstyrelsen blev indført for dette erhverv.⁶

⁴ Når det afvises at foretage en vurdering, skyldes det typisk, at ansøgeren ikke har en afsluttet udenlandsk uddannelse, eller at uddannelsen/uddannelsesinstitutionen ikke er offentligt anerkendt i uddannelseslandet.

⁵ En kompetencevurdering i tilknytning til grunduddannelse for voksne (GVU) giver mulighed for at få godskrevet realkompetence gennem en uddannelsesplan, der fører til faglært niveau.

⁶ Der er tale om en såkaldt titelautorisation, idet man efter loven kun har ret til at betegne sig som social- og sundhedsassistent, hvis man har fået autorisation. Se lov om ændring af lov om

For det andet blev 13 procent af vurderingerne foretaget til brug for Udlændingesservices behandling af ansøgninger om green card (se afsnittet om green card på side 15). Der skete fra midten af 2008 en kraftig stigning i antallet af disse sager fra Udlændingesservice.

Øvrige vurderinger med henblik på beskæftigelse udgjorde 44 pct. af alle vurderingerne, mens en mindre gruppe var til brug for overenskomstmæssig indplacering (6 pct.) eller optagelse i a-kasse (2 pct.). CIRIUS' vurdering af uddannelsesniveauet er bindende ved overenskomstmæssig indplacering af akademikere i staten⁷ og ved a-kassers afgørelser om optagelse.

Sager vedrørende adgang til videre uddannelse

Andelen af vurderinger, hvis formål ifølge ansøgningen er videre uddannelse, lå i 2008 på 19 procent. Derudover besvares mange spørgsmål om vurderingen af udenlandske adgangsgivende eksaminer fortsat gennem CIRIUS' service til uddannelsesinstitutionerne – se afsnittet "Gymnasiale/adgangsgivende eksaminer" nedenfor.

Ansøgere

De, der anmoder CIRIUS om vurderingen, er oftest de enkelte indehavere af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Det gjaldt i 2008 for 74 procent af vurderingerne. Som noget nyt var det i 13 procent af sagerne Udlændingesservice, der bad om en vurdering, som følge af green card-ordningen (se afsnittet om green card på side 15). Når der ses bort fra green card-sagerne er fordelingen den samme som året før.

Derudover indhentes vurderingerne af offentlige arbejdsgivere (6 pct.) samt i mindre omfang kommuner og jobcentre, vikarbureauer, uddannelsesinstitutioner og sprogcentre.

Det er kun i 1 procent af vurderingerne en uddannelsesinstitution, der har indsendt ansøgningen. Det skyldes, at institutioner, der ønsker CIRIUS' hjælp til at vurdere en uddannelse, oftest får mere uformel rådgivning af CIRIUS, navnlig ved at benytte de tilbud, der er beskrevet i afsnittet om adgangsgivende eksaminer (se side 15), og ved at få oplysninger om ansøges udenlandske kvalifikationer i forbindelse med besættelse af ph.d.-stillinger.

autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed (Autorisation som social- og sundhedsassistent), lov nr. 537 af 17. juni 2008.

⁷ Se cirkulære om overenskomst for akademikere i staten, Personalestyrelsens cirkulære nr. 061-08 af 1. oktober 2008.

Arbejdsgivere kan – med uddannelsesindehaverens samtykke – indhente vurderinger til brug i sager om ansættelse. Der var i 2008 flere, men fortsat få tilfælde af ansøgninger indgivet af private arbejdsgivere (0,5 pct.), mens 6 pct. af vurderingerne som nævnt blev foretaget efter ansøgning fra offentlige arbejdsgivere.

Køn

Kvinder er i markant overtal blandt de personer, hvis uddannelser er blevet vurderet. I 62 procent af de sager, der blev afsluttet i 2008, var uddannelsesindehaveren en kvinde. Kvinder var dog mindre overrepræsenterede end i de to foregående år, hvor deres andel var på over 72 procent.

Sager vedrørende mænd førte forholdsmæssigt lidt oftere til en vurdering: For mændenes vedkommende blev knap 94 procent af de afsluttede sager i 2008 afsluttet med en vurdering, mens det var 91 procent for kvinderne. Det skyldes især, at kvinderne lidt oftere end mændene fik anden, vejledende information, idet en vurdering ikke var mulig.

Nedgangen i andelen af kvinder skyldes hovedsagelig, at det stigende antal green card-sager langt overvejende vedrørte mænd: Blandt sagerne til brug for green card-ansøgninger i 2008 vedrørte de 86 procent mænd. Stigningen i green card-sager har overgået stigningen i sosu-sager, hvor kønsfordelingen er den omvendte: Blandt sagerne til brug for beskæftigelse som sosu-assistent eller -hjælper vedrørte de 85 procent kvinder.

Geografisk oprindelse

Uddannelsesindehavernes nationalitet

Tabel 2: Uddannelsesindehavere efter statsborgerskab (vurderinger afsluttet 2004-2008)

Region	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2008 Antal
Danmark, Færøerne og Grønland	16,4%	17,6%	14,9%	14,4%	11,1%	217
EU/EØS	24,7%	24,5%	29,0%	42,3%	35,3%	692
Tredjelande	52,5%	50,1%	50,2%	39,8%	51,3%	1.006
<i>Europa i øvrigt</i>	21,4%	21,1%	23,1%	12,5%	13,3%	261
<i>Asien</i>	20,1%	17,4%	15,2%	16,8%	26,0%	510
<i>Afrika</i>	5,0%	5,7%	5,0%	4,2%	5,5%	108
<i>Nordamerika</i>	2,1%	2,4%	2,2%	2,6%	2,4%	47
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	3,3%	2,7%	4,1%	3,1%	3,2%	62
<i>Oceanien</i>	0,6%	0,7%	0,5%	0,5%	0,9%	18
Ikke oplyst	6,4%	7,9%	5,9%	3,4%	2,4%	47
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	1.962

De personer, hvis uddannelser CIRIUS vurderede i 2008, var især statsborgere i EU/EØS (35 pct.), Asien (26 pct.) og Europa uden for EU (13 pct.). Udviklingen i de sidste fem år fremgår af tabel 2 ovenfor.

Der ses navnlig en stor stigning i antallet af statsborgere i lande i Asien: fra 220 vurderinger i 2007 til 510 i 2008. Det afspejler først og fremmest stigningen i antallet af green card-sager, som ofte vedrører personer fra Pakistan, Indien og Bangladesh. Der var også en væsentlig stigning i antallet af uddannelsesindehavere fra lande i Afrika (fra 55 i 2007 til 108 i 2008, 5 pct. af alle vurderinger).

Inden for EU har der fortsat været et voksende antal uddannelsesindehavere fra Sverige (en stigning fra 237 til 257 personer) og Tyskland (fra 82 til 154).

Uddannelsernes oprindelse

I tabel 3 nedenfor ses en oversigt over, hvor de uddannelseskvalifikationer, som CIRIUS vurderede i perioden 2004 til 2008, er erhvervet.

Tabel 3: Vurderinger efter uddannelsens geografiske oprindelse (regioner)

Region	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2008 Antal
Færøerne og Grønland	0,2%	0,5%	0,4%	0,2%	0,1%	3
EU/EØS	34,0%	38,1%	37,1%	51,1%	49,9%	1.043
Tredjelande	65,8%	61,4%	62,6%	48,6%	50,0%	1.045
<i>Europa i øvrigt</i>	26,7%	25,7%	27,4%	16,3%	16,2%	339
<i>Asien</i>	23,2%	18,0%	18,7%	19,1%	19,5%	408
<i>Afrika</i>	6,5%	8,0%	6,4%	4,9%	4,4%	93
<i>Nordamerika</i>	4,2%	5,0%	4,7%	4,0%	5,0%	104
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	3,6%	3,6%	4,6%	3,2%	3,4%	71
<i>Oceanien</i>	1,6%	1,1%	0,8%	1,1%	1,4%	30
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.091

Fordelingen på regioner viser kun små udsving i forhold til 2007.

Vurderingerne er ligeligt fordelt mellem uddannelser fra EU/EØS-landene og uddannelser fra resten af verden, herunder især Asien og Europa uden for EU/EØS.

De tre hyppigst forekommende lande er de samme som i 2007: Sverige, Tyskland og Storbritannien, og der er for deres vedkommende sket en yderligere stigning, som det fremgår af tabel 4 nedenfor.

Vurderinger af uddannelser fra lande i det tidligere Sovjetunionens område udgjorde 269 – en stigning på 31 procent i forhold til året før. Deres andel af alle vurderinger faldt dog til 13 procent.

Tabel 4: Vurderinger efter uddannelsesland (top 10)

Uddannelsesland	2008 Antal	2008 Pct.	Ændring seneste år	
1. Sverige	439	21,0%	155	54,6%
2. Tyskland	191	9,1%	86	81,9%
3. Storbritannien	120	5,7%	46	62,2%
4. Ukraine	104	5,0%	49	89,1%
5. Rusland	88	4,2%	22	33,3%
6. USA	82	3,9%	33	67,3%
7. Irak	68	3,3%	3	4,6%
8. Polen	62	3,0%	23	59,0%
9. Filippinerne	58	2,8%	21	56,8%
10. Pakistan	58	2,8%	39	205,3%
Andre	821	39,3%	197	31,6%
I alt	2.091	100 %	674	47,6%

Selv om der som nævnt har været en stigning i antallet af uddannelsesindehavere fra Asien i forbindelse med green card-ansøgninger, påvirker det ikke nævneværdigt fordelingen på uddannelseslande, idet de fleste af green card-ansøgerne fra Pakistan, Indien og Bangladesh har taget deres seneste uddannelse i et EU-land, navnlig Sverige.

Uddannelsernes niveau

Tabel 5: Vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau

Niveaubetegnelse	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2008 Antal
Grundskoleniveau II – 7.-10. klasse/årgang	1,1%	0,4%	0,4%	0,5%	0,2%	5
Gymnasialt niveau I – 10. uddannelsesår	2,1%	2,2%	1,6%	2,0%	0,8%	16
Gymnasialt niveau II – 11.-12. uddannelsesår	34,1%	32,3%	32,7%	42,2%	32,4%	678
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	8,6%	9,8%	7,1%	8,2%	7,4%	155
Mellemlange videregående udd. /bachelor – 15.-16. uddannelsesår	30,4%	29,2%	30,7%	22,9%	23,9%	499
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	20,0%	22,8%	22,9%	20,8%	32,2%	674
Forskerniveau – 19.- uddannelsesår	3,6%	3,3%	4,6%	3,3%	3,1%	64
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.091

CIRIUS vurderer de udenlandske uddannelseskvalifikationer i forhold til niveauer i den danske uddannelsesstruktur. På denne baggrund viser tabel 5 ovenfor, hvordan uddannelserne har fordelt sig på tilnærmede generelle niveauer.⁸

I 2008 er der sket en særdeles kraftig stigning i antallet af vurderinger på videregående uddannelsesniveauer. Stigningen vedrørte i særdeleshed niveauer svarende til lange videregående uddannelser (enten et helt kandidatniveau eller fire års videregående studier). En tredjedel af uddannelsesindehaverne i denne gruppe var green card-ansøgere, hovedsagelig fra Asien.

Uddannelsernes faglige retning

Antallet af vurderinger er i særlig grad steget inden for de naturvidenskabelige uddannelser (fra 102 i 2007 til 247 i 2008). Tabel 6 nedenfor viser, hvordan vurderingerne fordeler sig efter uddannelsernes faglige retning.

De største områder var i 2008 fortsat samfunds-, kontor- og handelsuddannelser samt sundhedsuddannelser. Antallet af vurderinger er især steget inden for følgende områder:

- Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser (fra 344 i 2007 til 537 i 2008), herunder navnlig erhvervsøkonomiske uddannelser og uddannelser i matematik, datalogi m.v.
- Naturvidenskabelige uddannelser (fra 102 til 247)
- Industri- og håndværkstekniske uddannelser (fra 165 til 263).

Disse områder blev trukket opad af green card-ansøgerne, hvoraf 36 procent havde naturvidenskabelige uddannelser og 25 procent havde tekniske uddannelser.

Sundhedsområdet udgjorde frem til 1. oktober 2008 en stor del af CIRIUS' vurderinger. Det skyldes, at der som tidligere nævnt har været en stor tilgang af social- og sundhedsassistenter og -hjælpere. Der blev i 2007 foretaget 296 vurderinger af sundhedsuddannelser på erhvervsuddannelsesniveau. I 2008 steg antallet til 357, hvoraf de 345 blev afsluttet inden 1. oktober.

Efter den 1. oktober 2008, hvor social- og sundhedsassistent overgik til en autorisationsordning, er det ligesom for de fleste andre sundhedserhverv ikke længere relevant med en vurdering fra CIRIUS, idet vurderingen finder sted hos Sundhedsstyrelsen i forbindelse med en ansøgning om dansk autorisation (se kapitel 3).

⁸ På grund af uddannelsessystemernes forskellighed er det i nogle tilfælde nødvendigt at placere den udenlandske uddannelseskvalifikation mellem to danske niveauer eller som svarende til en del af en dansk uddannelse.

Tabel 6: Vurderinger efter faglig hovedgruppe

Niveaubetegnelse	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2008 Antal
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	23,5%	27,1%	28,0%	24,3%	25,7%	537
Ikke erhvervsrettede uddannelser	15,8%	9,5%	9,0%	10,0%	7,5%	157
Humanistiske, religiøse og æstetiske uddannelser	14,2%	16,9%	15,5%	13,1%	13,2%	275
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	11,3%	13,4%	13,4%	11,6%	12,6%	263
Sundhedsuddannelser	10,6%	13,4%	14,2%	24,6%	20,6%	431
Naturvidenskabelige uddannelser	9,8%	8,3%	8,5%	7,2%	11,8%	247
Pædagogiske uddannelser	8,6%	5,7%	6,9%	6,4%	5,2%	109
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	6,2%	5,7%	4,4%	2,5%	3,4%	72
Transporttekniske uddannelser	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,0%	0
I alt	100%	100%	100%	100%	100,0%	2.091

Uddannelsernes alder

41 procent af vurderingerne skete mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning, og 68 procent af vurderingerne skete mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning. Andelen af nyere uddannelser steg noget i 2008, hvilket kan forklares med tilgangen af green card-ansøgere; fraregnet disse er tallene næsten uændrede i forhold til 2007.

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid⁹ for en vurdering i CIRIUS var i 2008 på 27,3 dage. Dermed er sagsbehandlingstiden i gennemsnit nedbragt med 6 dage (18 pct.) i forhold til 2007 på trods af den øgede sagsmængde.

Den reducerede sagsbehandlingstid skal blandt andet ses på baggrund af, at en stor andel af vurderingerne i 2008 blev indhentet med henblik på enten green card-afgørelser eller beskæftigelse som social- og sundhedsassistent eller -hjelper. I disse to typer sager er CIRIUS forpligtet til at levere en vurdering inden for tre uger, og sagsbehandlingstiden var i 2008 gennemsnitligt 13,2 dage for vurderinger med henblik på green card og 14,7 dage for vurderinger med henblik på beskæftigelse som sosu-assistent eller -hjelper. Behandlingen af disse sa-

⁹ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøger til afgivelsen af en vurdering.

ger blev blandt andet lettet af, at de fleste af de vurderede uddannelser kom fra få lande og dermed var relativt ensartede. Desuden begrænser vurderingerne i green card-sammenhæng sig til at angive uddannelsens niveau, mens vurderingerne i de øvrige sager så vidt muligt også beskriver uddannelsens faglige områder.

Tabel 7 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet fordeler sig efter sagsbehandlingstid i antal måneder. 90 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end to måneder (83 pct. i 2007).

Tabel 7: Vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder

Sagsbehandlingstid	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2008 Antal
Mindre end 1 måned	53,6%	66,3%	58,7%	51,8%	64,7%	1.353
Mellem 1 og 2 mdr.	33,3%	27,4%	31,9%	31,5%	25,6%	535
Mellem 2 og 3 mdr.	12,5%	5,1%	7,7%	14,5%	8,6%	179
Mellem 3 og 4 mdr.	0,3%	1,2%	1,2%	1,8%	0,9%	18
Mellem 4 og 5 mdr.	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	5
Mellem 5 og 6 mdr.	0,1%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	1
Over 6 mdr.	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0
I alt	100%	100%	100%	100,0%	100,0%	2.091

Brugerundersøgelse

CIRIUS fik i 2008 foretaget en undersøgelse af brugernes oplevelse og nytte af styrelsens vurderinger af udenlandske uddannelser.

Undersøgelsen, som blev foretaget af NIRAS Konsulenterne, viste overordnet, at der er stor tilfredshed blandt vurderingsmodtagerne. Tilfredsheden gælder både ansøgningsprocedure, information og service, selve vurderingen og vurderingens anvendelighed på arbejds- og uddannelsesmarkedet. Besvarelsene tyder på, at vurderingen har en positiv effekt på vurderingsmodtagerens mulighed for at komme i relevant beskæftigelse eller for at læse videre.

Konklusionerne bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt næsten alle de 1.300 personer, der i 2007 fik en vurdering fra CIRIUS. Desuden blev der gennemført interview med vurderingsmodtagere, vejledere og virksomheder.

Rapporten om undersøgelsen blev færdiggjort i september 2008 og indeholdt følgende hovedbudskaber:

- Overordnet er der stor tilfredshed blandt vurderingsmodtagerne. F.eks. er 81 procent alt i alt tilfredse med CIRIUS' vurdering af deres udenlandske uddannelser, mens 79 procent er tilfredse med sagsbehandlingstiden. Generelt ople-

ver vurderingsmodtagerne i høj grad at få målrettet information og god service fra CIRIUS.

- Blandt de interviewede vejledere og virksomheder tegner der sig også en udbredt tilfredshed.
- Vurderingerne ser ud til at have en positiv effekt på vurderingsmodtagerens mulighed for at komme i relevant beskæftigelse eller for at læse videre. Andre faktorer kan også spille ind, men dels er det tydeligt at der er sket en markant målbar forbedring af vurderingsmodtagernes situation i løbet af perioden efter vurderingen, og dels vurderer vurderingsmodtagerne selv, at vurderingen har spillet en positiv rolle.
- Langt den største del af vurderingsmodtagerne er også tilfredse med selve niveausammenligningen mellem deres udenlandske uddannelse og det danske uddannelsesniveau. De vurderingsmodtagere, der ikke er helt tilfredse, begrundet det med, at de ikke finder niveausammenligningen korrekt, eller at de havde forventet en mere detaljeret vurdering.
- Størsteparten af vurderingsmodtagerne finder det ikke vanskeligt at forstå vurderingen og den sammenligning, som er foretaget. En væsentlig del udtrykker dog ønske om flere oplysninger, f.eks. mere detaljerede beskrivelser af den enkeltes kvalifikationer og kompetencer, yderligere forklaringer af det danske uddannelsessystem eller vejledning om, hvordan man kommer videre i retning af beskæftigelse eller optagelse på en uddannelse.
- Mange finder det væsentligt, at flere mennesker med udenlandske uddannelser skal kunne få glæde af CIRIUS' serviceydelser, der således i højere grad bør udbredes og promoveres.

NIRAS Konsulenterne fremsatte i rapporten fire anbefalinger på baggrund af ønsker og behov identificeret hos et stort antal respondenter og baseret på tendenser fra såvel spørgeskemasvar som interview:

- At CIRIUS undersøger fordele og ulemper samt mulighederne for at øge detaljeringsniveauet i vurderingsbrevet og andet materiale, der sendes til vurderingsmodtagerne.
- At CIRIUS indfører en fast praksis med henblik på, at alle får en bekræftelse på deres ansøgning samt information om den forventede sagsbehandlingstid.
- At CIRIUS overvejer mulighederne for i særlige situationer at indføre en art "ekspresvurderinger" til gavn for de vurderingsmodtagere, der står i en aktuell rekrutteringssituation eller lignende.
- At CIRIUS undersøger, hvorvidt det er muligt i højere grad at profilere sig over for såvel personer med udenlandsk uddannelse som virksomheder og vejledere.

CIRIUS har efter undersøgelsen iværksat en systematisk opfølgning på undersøgelsens resultater og anbefalinger.

Green card

Folketinget vedtog i juni 2008 en udvidelse af green card-ordningen, der giver udlændinge fra lande uden for EU/EØS adgang til at søge og tage arbejde i Danmark. Ændringen, som trådte i kraft den 1. juli 2008, indebærer blandt andet, at en udlænding kan bevilges tre års opholdstilladelse til at søge job og arbejde i Danmark i stedet for som tidligere et halvt år.

Opholdstilladelsen gives efter en individuel vurdering af, om det er sandsynligt, at udlændingen vil kunne finde kvalificeret arbejde. Udlændingesservice foretager denne vurdering ud fra ansøgerens uddannelse, sprogfærdigheder, arbejdserfaring, tilpasningsevne og alder. Udlændingesservice indhenter en vurdering af ansøgerens uddannelsesniveau fra CIRIUS.

Under den nye, udvidede ordning er antallet af vurderingssager i forbindelse med green card-ordningen steget kraftigt. I løbet af 2008 foretog CIRIUS 269 af disse vurderinger, heraf 238 alene i andet halvår.

CIRIUS har efter aftale med Udlændingesservice en frist på tre uger, efter at den fulde dokumentation er forelagt. I 2008 var CIRIUS' sagsbehandlingstid i disse sager på 13,2 dage i gennemsnit.

Adgangsgivende eksaminer

CIRIUS udformer retningslinjer og bistår uddannelsesinstitutionerne ved vurderingen af udenlandske eksamensdokumenter i sager om optagelse på videregående uddannelser. Det sker ved information på CIRIUS' hjemmeside og ved besvarelse af henvendelser.

Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen (www.ciriusonline.dk/eksamenshaandbog) beskriver adgangsgivende eksaminer fra 115 lande samt 18 regioner/provinser og fire internationale studentereksaminer.

Henvendelser

Uddannelsesinstitutionerne kan henvende sig til CIRIUS for at få hjælp til at vurdere, om et eksamensbevis er adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark, og til at tage stilling til behovet for ægthedskontrol. Institutionerne henvender sig typisk per e-mail eller fax, og CIRIUS svarer telefonisk eller elektronisk.

CIRIUS besvarede 471 henvendelser i 2008. 82 procent af henvendelserne blev besvaret samme dag, 7,7 procent på 1 dag, 1,2 procent på 2 dage og 9,1 procent på 3 eller flere dage. Sagsbehandlingen strækker sig typisk over længere tid, når CIRIUS skal indhente oplysninger om den pågældende eksamen.

Der har været en stigning i antallet af henvendelser fra 2007 til 2008 på 153 henvendelser eller 48 procent. Det kan skyldes, at Eksamenshåndbogen ikke længere indeholder fagniveauvurderinger fra lande som Norge, Sverige og Island, men alene oplyser om vejledende fagniveauvurdering for International Baccalaureate (IB), Europæisk Studentereksamen og den dansk-tyske studentereksamen fra Duborg-skolen. Eksamenshåndbogen oplyser i stedet om timetal for eksaminer i EU-landene og giver vejledning om, hvordan institutionerne kan vurdere fagniveau med henblik på optagelse.

CIRIUS har i slutningen af 2008 indledt et samarbejde med Undervisningsministeriet, som skal munde ud i vurdering af fagniveauer i fagene engelsk, matematik, fysik og kemi for de almene adgangsgivende eksaminer i Sverige, Norge og Island. Vurderingerne forventes færdige til brug ved optaget i 2010.

Der er besvaret flest henvendelser om adgangsgivende eksaminer fra Norge (83), Sverige (43) og Island (39) efterfulgt af Indien (16), USA (14), Iran (12) og Tyskland (12). Langt de fleste af de øvrige henvendelser fordeler sig med en, to eller tre per land.

Arrangementer

CIRIUS afholdt i februar 2008 sit årlige seminar for studieadministrativt personale, der arbejder med optagelse på de videregående uddannelser. Seminaret fandt sted på Københavns Universitet og havde 110 deltagere. Programmet havde fokus på samspillet mellem Udlændingesservice og uddannelsesinstitutionerne samt på karakteromregning og Kvalifikationsnævnet. Desuden var der oplæg om bl.a. adgangsgivende eksaminer fra Norden og uddannelsessystemet i Kina, og der blev præsenteret kilder om udenlandske uddannelsesbeviser.

Desuden afholdt CIRIUS i april 2008 en workshop, hvor studieadministrative medarbejdere medbragte konkrete sager og fik hjælp til at vurdere dem.

Kvalifikationsnævnet

Kvalifikationsnævnet behandler klager over afgørelser truffet af danske uddannelsesinstitutioner i sager om merit og forhåndsmerit for dansk og udenlandsk uddannelse samt klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence.

Den 1. august 2008 blev Kvalifikationsnævnets kompetence endnu en gang udvidet, idet det blev muligt at klage til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om anerkendelse af realkompetence i forhold til fag i almen voksenuddannelse og fag, der kan indgå i almen gymnasiale uddannelser. Det skete, da en bestemmelse i lov om ændring af visse love på voksen- og efteruddannelsesområdet m.v. trådte i kraft.

I 2008 var 185 sagkyndige medlemmer beskikket til at bistå nævnet.

Klagesager

I perioden 1. januar til 31. december 2008 blev der indbragt 18 afgørelser for Kvalifikationsnævnet. I 2007 blev 9 indbragt, og der er således tale om en fordobling.

14 af klagerne i 2008 blev afsluttet med en afgørelse fra Kvalifikationsnævnet. 5 af disse afgørelser endte med, at klageren fik medhold. I en enkelt sag fik klageren delvist medhold, mens 8 af sagerne ikke blev imødekommet af nævnet.

I tabel 8 nedenfor ses, hvor mange sager der vedrørte henholdsvis dansk og udenlandsk uddannelse.

Tabel 8: Sager behandlet af Kvalifikationsnævnet i 2008

	Dansk uddannelse	Udenlandsk uddannelse
Modtaget	11	7
Afvist/henlagt	2	1
Afgørelse	8	6

De 7 klager over udenlandsk uddannelse omhandlede alle merit på universitetsuddannelser, dvs. uddannelser under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Der var tale om et forholdsvis bredt udsnit af universitetsuddannelserne.

I årene 2003-2006 udgjorde sager vedrørende psykologiuddannelserne på Aarhus Universitet og Københavns Universitet 45 procent af de sager, der blev indbragt for Kvalifikationsnævnet i perioden (14 ud af sammenlagt 31 sager). I 2007 modtog nævnet kun en enkelt klage over en afgørelse vedrørende merit på psykologi, og i 2008 var antallet også en.

De 11 klager over meritafgørelser vedrørende dansk uddannelse omhandlede merit på uddannelser under Undervisningsministeriet.¹⁰ Der blev indbragt 7 klager over afgørelser truffet af professionshøjskolerne (primært meritlæreruddannelsen). De resterende 4 klager over afgørelser om merit for dansk uddannelse vedrørte HD-uddannelsen.

15 af de i alt 18 klager i 2008 var over en afgørelse om merit, men 3 var klager over anerkendelse af realkompetence. Det er de første sager i Kvalifikationsnævnet om anerkendelse af realkompetence, efter at det den 1. august 2007 blev muligt at klage til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om anerkendelse af realkompetence.

To af de tre sager om realkompetence endte med en afgørelse fra nævnet. Ingen af klagerne fik medhold. Begge sager omhandlede afgørelser på HD-uddannelsen, hvor klagerne ønskede at blive fritaget for fag på baggrund af både tidligere uddannelse og erhvervserfaring. Institutionen havde ikke foretaget en reel prøvning, men udelukkende set på det skriftlige materiale, ansøgerne havde indsendt. De to sager vidnede om, at realkompetence var et noget uprøvet område for den institution, hvis afgørelse var indbragt.

Der blev ikke indbragt nogen afgørelser truffet af uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet.

Der har endnu ikke været indbragt afgørelser om forhåndsmerit til Kvalifikationsnævnet.

For yderligere oplysninger om de konkrete sager henvises til CIRIUS' hjemmeside, hvor Kvalifikationsnævnets sager løbende vil blive offentliggjort fra og med sommeren 2009.¹¹

Formidling af klagemulighederne

Selv om antallet af sager indbragt for Kvalifikationsnævnet har været stigende, er der stadig tale om et meget begrænset antal sager set i forhold til nævnets efterhånden meget brede kompetence. Det kan skyldes, at de danske uddannelsesinstitutioner træffer kvalificerede og velbegrundede afgørelser om merit og realkompetence. Det lave tal kan dog også skyldes, at få studerende er opmærksomme på, at de kan klage over afgørelserne, fordi institutionerne ikke altid giver

¹⁰ På uddannelser under Videnskabsministeriet er det ikke muligt at klage til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit for dansk uddannelse. I stedet kan man klage til et meritankenævn udpeget af det enkelte universitet.

¹¹ Se www.ciriusonline.dk/kvalifikationsnaevn.

den fornødne klagevejledning. For at oplyse om klagemulighederne har Kvalifikationsnævnet holdt oplæg på seminarer og konferencer, sendt informationsbreve til uddannelsesinstitutioner samt bidraget til kampagner, pjecer og vejledninger.

Sekretariatet har således holdt oplæg om de nye klagemuligheder og uddannelsesinstitutionernes klagemuligheder dels på et informationsseminar om Erasmus-programmet i januar 2008, dels på et seminar om optag på uddannelsesinstitutionerne afholdt i marts 2008, begge arrangeret af CIRIUS. Formanden for Kvalifikationsnævnet holdt på et seminar om anerkendelse og mobilitet i danske uddannelser i marts 2008 oplæg om Kvalifikationsnævnet og de nye klagemuligheder. Sekretariatet holdt i maj 2008 oplæg om de nye muligheder for at klage over realkompetencevurderinger på en konference om individuel kompetencevurdering på voksenuddannelsescentre.

Kvalifikationsnævnets sekretariat sendte i efteråret 2008 et brev ud til alle voksenuddannelsescentre samt deres lederforening og oplyste om de nye muligheder, der er for at klage over en realkompetencevurdering i forhold til fag på almen voksenuddannelse og almengymnasiale fag. Brevet opfordrede voksenuddannelsescentrene til at informere elev- og studenterorganisationer om klagemulighederne.

Sekretariatet har qua sit engagement i Undervisningsministeriets realkompetencenetværk bidraget til den kampagne, som Undervisningsministeriet i samarbejde med det Nationale Videncenter for Realkompetencevurdering gennemførte i løbet af 2008. Sekretariatet har i den forbindelse bidraget med information om de nye klagemuligheder og uddannelsesinstitutionernes pligt til at give klagevejledning i forbindelse med afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Sekretariatet har også bidraget med oplæg på to praktikerseminarer, som blev afholdt af en uddannelsesinstitution i januar 2008.

Sekretariatet er kommet med bidrag om klageadgang til en pjece om anerkendelse af realkompetencer. Pjecen er udgivet på engelsk af Undervisningsministeriet, og formålet med den er at udbrede kendskabet til den danske uddannelsespolitik på realkompetenceområdet i udlandet.

Sekretariatet har bidraget til en vejledning til danske universiteter udsendt af Universitets- og Bygningsstyrelsen i februar 2008. Vejledningen beskriver de nye muligheder for at klage til meritankenævnene over afgørelser om merit for dansk uddannelse og forhåndsmerit for dansk og udenlandsk uddannelse på uddannelser omfattet af universitetsloven. Efter sekretariatets bidrag vejledes der også om muligheden for at klage til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit for udenlandsk uddannelse på uddannelser under universitetsloven. Desuden gøres der opmærksom på, at afgørelser om merit på uddannelser udbudt på et univer-

sitet efter regler fastsat af undervisningsministeren (fx diplomuddannelser) kan påklages til Kvalifikationsnævnet, hvad enten det drejer sig om merit eller forhåndsmérit for dansk eller udenlandsk uddannelse.

Generelt

Flere af de sager, der blev indbragt for nævnet i 2008, dokumenterede, at der fortsat er problemer med danske uddannelsesinstitutioners måde at meddele meritafgørelser på. Der er set eksempler på, at der ikke er givet klagevejledning fra institutionen, men klageren har i disse tilfælde selv undersøgt sine rettigheder i forhold til at klage over afgørelsen. Flere sager har også vist, at uddannelsesinstitutionerne kunne blive bedre til at begrunde afgørelserne, således at det for klageren fremstår mere tydeligt, hvorfor der er givet et afslag.

Kvalifikationsnævnets sekretariat bruger en del tid på at oplyse sagen yderligere, når en sag er blevet indbragt. Dette skyldes både, at uddannelsesinstitutionen glemmer at sende alt anvendt materiale i meritafgørelsen til nævnet, og at uddannelsesinstitutionen ikke af sig selv har bedt klageren om mere dokumentation såsom fagbeskrivelser for de fag, der ansøges om merit på baggrund af.

Disse forhold er med til at forlænge sagsbehandlingstiden, bl.a. fordi de nye oplysninger medfører, at uddannelsesinstitutionen igen skal have lejlighed til at udtale sig (jf. forvaltningslovens princip om partshøring). Uddannelsesinstitutionerne kunne således blive bedre til at sende al relevant dokumentation til nævnet.

Internationalt samarbejde

Anerkendelse har gennem de sidste mange år været et centralt emne i det europæiske uddannelsessamarbejde. Bologna-processens mål om at skabe et fælles-europæisk område for videregående uddannelse er betinget af, at den studerendes og arbejdstagerens kvalifikationer anerkendes, medmindre anerkendelsesmyndigheden kan påvise væsentlige forskelle mellem migrantens kvalifikationer og de tilsvarende kvalifikationer i modtagerlandet.

Dette er et grundlæggende princip i Lissabon-konventionen, det centrale internationale dokument om gensidig anerkendelse af uddannelseskvalifikationer inden for de videregående uddannelser. Lissabon-konventionen blev i 2008 ratificeret af Nederlandene og tiltrådt af Andorra, hvilket bragte antallet af fuldgældige deltagere op på 48. Danmark ratificerede konventionen i 2003.¹²

¹² Lissabon-konventionen og dens tilknyttede dokumenter er beskrevet på www.ciriusonline.dk/lk.

På Bologna-ministerkonferencen i London 2007 bestilte ministrene en analyse af de nationale handlingsplaner for anerkendelse, som alle landene fra Bologna-processen var blevet bedt om at levere op til konferencen. I september 2008 fremlagde en arbejdsgruppe under de europæiske anerkendelsesnetværk, NARIC og ENIC, resultaterne af dette arbejde i form af en rapport, som indgår i forberedelserne til Bologna-ministerkonferencen i Leuven i april 2009.¹³

Rapporten peger på, at de europæiske uddannelsesinstitutioner generelt mangler klare retningslinjer for anerkendelse af udenlandske uddannelser og studieperioder i forbindelse med afgørelser om merit og optag. Institutionerne har ikke en fælles politik på området og mangler ofte kendskab til principperne i Lissabon-konventionen. På den baggrund står det klart, at et fokusområde i det fremtidige anerkendelsessamarbejde bliver at udbrede kendskabet til Lissabon-konventionen på uddannelsesinstitutionerne.

CIRIUS afholdt i marts 2008 et seminar om Lissabon-konventionen for alle videregående uddannelsesinstitutioner i Danmark og publicerede efterfølgende en brochure om Lissabon-konventionen og andre dele af Bologna-processen, som vedrører anerkendelse (Diploma Supplement og ECTS).

CIRIUS er aktivt medlem af to internationale netværk for anerkendelse: NARIC-netværket, som hører under Europa-Kommissionen, og ENIC-netværket, som hører under Europarådet og UNESCO. Netværkssamarbejderne understøtter det daglige arbejde med anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. I netværkene udveksles bl.a. informationer om uddannelsessystemer, om uddannelsesinstitutioners status og om falske diplomer, ligesom der samles svar ind fra alle medlemslande til rapporter og notater om emner med relevans for anerkendelse.

ENIC/NARIC-kontorerne i de fem nordiske lande har desuden deres eget netværk, Nordic National Recognition Information Centres (NORRIC), som arbejder for at sikre fuldstændig gensidig anerkendelse af videregående uddannelser og for at skabe større nordisk enighed om vurdering og anerkendelse af uddannelseskvalifikationer og kompetencer fra resten af verden. I 2008 har NORRIC fokuseret på at indhente oplysninger om udvalgte landes uddannelsessystemer og opbygge et netbaseret forum for den løbende udveksling.

CIRIUS deltog i en nordisk studierejse til Ukraine i april 2008. Formålet med rejsen var at indsamle ny og opdateret viden om uddannelsesreformer i Ukraine efter

¹³ Andrejs Rauhvargers and Agnese Rusakova, *Report to the Bologna Follow Up Group on the Analysis of the 2007 National Action Plans for Recognition*, september 2008. Offentliggjort på www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/ActionLines/recognition.htm.

landets selvstændighed i 1991 og etablere kontakter til centrale myndigheder og institutioner. Denne og lignende fælles studierejser styrker desuden det nordiske samarbejde om vurdering og anerkendelse af uddannelseskvalifikationer fra alle lande og den løbende kvalitetsudvikling af kontorernes anerkendelsesarbejde.

Som opfølgning på studierejsten har de nordiske kontorer udarbejdet en fælles rapport om uddannelsessystemet i Ukraine.¹⁴

Kvalifikationsrammer

Såvel på internationalt som på nationalt plan arbejdes der med at udvikle kvalifikationsrammer, som gør det lettere at forstå og sammenligne uddannelserne mellem de forskellige uddannelsessystemer. En kvalifikationsramme er en systematisk beskrivelse af de forskellige uddannelsesniveauer eller uddannelses typer, hvor vægten er lagt på at beskrive de kompetencer, man opnår gennem uddannelsen. De enkelte lande udarbejder nationale kvalifikationsrammer, som refererer til uddannelsesniveauerne i de europæiske rammer.

I Danmark trådte en ny, revideret kvalifikationsramme for de videregående uddannelser i kraft i 2008. Kvalifikationsrammen er kommet i stand efter et tværministerielt udvalgsarbejde med Videnskabsministeriet som formand for udvalget og med deltagelse af bl.a. CIRIUS. Den nye ramme indeholder beskrivelser af læringsudbyttet for alle videregående uddannelser, inklusive voksenuddannelsessystemet.

Kvalifikationsrammen implementeres gennem Undervisningsministeriets, Videnskabsministeriets og Kulturministeriets akkrediteringsbekendtgørelser. Det betyder, at akkrediteringsorganerne som led i akkrediteringsprocessen skal undersøge, om de danske videregående uddannelser lever op til det læringsudbytte, som kvalifikationsrammen beskriver for de forskellige typer af uddannelsesgrader.¹⁵

I arbejdet med at udvikle rammen er der lagt vægt på, at den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelse er kompatibel med de internationale kvalifikationsrammer, som findes i regi af Bologna-processen og i EU-regi.

¹⁴ Det nordiske netværk formidler sine resultater, herunder rapporter om uddannelsessystemer, på www.norric.org.

¹⁵ Undervisningsministeriet: Bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser m.v. (bkg. nr. 684 af 27. juni 2008). Videnskabsministeriet: Bekendtgørelse om kriterier for universitetsuddannelsers relevans og kvalitet og om sagsgangen ved godkendelse af universitetsuddannelser (bkg. nr. 1030 af 22. august 2007). Kulturministeriet: Bekendtgørelse om akkreditering og godkendelse af videregående uddannelser under Kulturministeriet (bkg. nr. 1174 af 1. december 2008).

Et andet tværministerielt udvalg med Undervisningsministeriet som formand og CIRIUS blandt deltagerne har igennem hele 2008 arbejdet med et udkast til en samlet dansk kvalifikationsramme for livslang læring, som dækker alle typer uddannelser fra folkeskolen til ph.d.-uddannelserne samt voksenuddannelser på alle niveauer. Denne danske kvalifikationsramme skal referere til Europa-kommissionens Europæiske Kvalifikationsramme, EQF. Danmark skal senest i 2010 kunne relatere sine uddannelsestyper til EQF med det overordnede formål at lette anerkendelsen af udenlandske uddannelser i Europa. Senest i 2012 skal alle danske uddannelser have påtegnet et EQF-niveau på tillægget til eksamensbeviset (Diploma Supplement for de videregående uddannelser og Certificate Supplement for erhvervsuddannelserne).

Udvalgets første udkast blev i 2008 sendt i høring til de relevante råd og organisationer på de berørte ministeriers områder. Udkastet er siden blevet revideret på baggrund af høringssvarene.

Den danske kvalifikationsramme for livslang læring forventes færdig i 2010. I 2009 udestår blandt andet et omfattende arbejde med udvikling af retningslinjer for indplacering af uddannelser i såvel den danske ramme som EQF.

3. Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv

Introduktion

Lovregulerede erhverv er kendetegnet ved, at man ifølge lovgivningen skal have nogle bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at få adgang til at udøve erhvervene. Hvert af de lovregulerede erhverv administreres af en kompetent myndighed, som afgør, om den enkelte ansøger opfylder betingelserne for at udøve erhvervet, herunder kravene til ansøgerens samlede erhvervsmæssige kvalifikationer.

Her i beretningen oplyses om udviklingen inden for lovregulerede erhverv, der er omfattet af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark (jf. lovbe- kendtgørelse nr. 334 af 20. marts 2007).¹⁶

Der skelnes overordnet mellem de sager, der er omfattet af EU's regler om aner- kendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, og de øvrige sager. Personer, der er statsborgere i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med (dvs. Schweiz), og som har deres erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af de lande, skal have deres ansøgninger behandlet efter EU's anerkendelsesdirektiv (direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifika- tioner)¹⁷.

Inden for sundheds- og lærererhverv har nordiske statsborgere med nordiske er- hvervsmæssige kvalifikationer desuden automatisk adgang til erhvervsudøvelse ifølge nordiske overenskomster. Inden for visse områder, navnlig inden for sø- fartserhverv, gælder dog særlige internationale konventioner, som har fortrinsret i forhold til andre retsregler. Ansøgninger, der ikke er omfattet af ovennævnte regler, skal behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv.

¹⁶ Der findes en række andre lovregulerede erhverv, som ikke er omtalt i denne beretning: erhverv inden for land- og lufttransport, visse maritime erhverv og visse andre erhverv, som er omfattet af særregulering.

¹⁷ Statsborgere fra de EU/EØS-lande eller Schweiz har desuden ret til at få uddannelsesbeviser fra tredjelande behandlet efter anerkendelsesdirektivet, hvis de har fået uddannelsesbeviset anerkendt i et EU/EØS-land eller Schweiz og i dette land har en attesteret erhvervserfaring af tre års varighed inden for det pågældende erhverv.

Erhverv og myndigheder

Der findes omkring et hundrede lovregulerede erhverv, der er omfattet af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark – se listen nedenfor. Ansvar for adgangen til at udøve dem er aktuelt fordelt mellem 21 kompetente myndigheder:

Arbejdstilsynet	Arbejde med asfaltmaterialer, Arbejde med epoxy og isocyanater, Arbejde med styren, Arbejde på naturgasanlæg, Asbestnedrivning, Elevatoreftersyn, Fører af teleskoplæsser, Gaffelstabler - certifikat A, Gaffeltruckfører (certifikat B), Kedelpasser, Koordinator på byggepladser, Kranfører, Kølefirma, kølemontør/eftersyn af køleanlæg, Polyesterstøbning, Stilladsopstiller, Svejser - arbejde med svejsning
Beredskabsstyrelsen	Brandmand, Brandteknisk byggesagsbehandler, Holdleder i redningsberedskabet, Indsatsleder i redningsberedskabet
By- og Landskabsstyrelsen	Brøndborer, Driftsleder på renseanlæg, Rottebekæmpelse
CIRIUS	Folkeskolelærer, Gymnasielærer, lærer ved studenterkurser og ved kursus til højere forberedelseseksamen, Hhx/htx-lærer
Energistyrelsen	Energikonsulent, Sekretariatet for Energimærkning, Offshore Medic, Teknisk ekspert til eftersyn af kedel- og varmeanlæg
Erhvervs- og Byggestyrelsen	Anerkendt statiker, Bygningssagkyndig, Ejendomsmægler, Skorstensfejer
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	Dispachør, Registreret revisor, Statsautoriseret revisor, Translatør og tolk
Finanstilsynet	Aktuar, Forsikringsformidler
Fødevarestyrelsen	Dyrlæge, Hesteinseminør, Kvæginseminør, Opdræt af visse dyrearter: hjorte-, strudse- og rævefarmer, Pelsdyrinseminør, Svineinseminør, Veterinær tekniker
Justitsministeriet, Civil- og Politiafdelingen	Advokat
Rigspolitiet	Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling, Kørelærer, Vagtvirksomhed
Kort- & Matrikelstyrelsen	Landinspektør

Lodstilsynet	Lods
Lægemiddelstyrelsen	Farmaceut, Farmakonom
Miljøstyrelsen	Ansæt på deponeringsanlæg, Arbejde med anlæg med ozonlagsnedbrydende stoffer, Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst, Støjmålinger og -beregninger
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	Lærer i dansk for voksne udlændinge
Plantedirektoratet	Dyrker af genetisk modificerede afgrøder
Psykolognævnet	Autoriseret psykolog, Psykolog - beskyttet titel
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatør, Festfyrværker, Gas-, vand- og sanitetsmester, Kloakmester
Sundhedsstyrelsen	Ambulanceassistent, Ambulancebehandler med særlig kompetence, Ambulancebehandler, Bandagist, Bioanalytiker, Ergoterapeut, Fodterapeut, Fysioterapeut, Jordemoder, Kiropraktor, Klinisk diætist, Klinisk tandtekniker, Kontaktlinseoptiker, Læge, Optiker, Radiograf, Social- og sundhedsassistent, Speciallæge, Specialtandlæge, Sygeplejerske, Tandlæge, Tandplejer
Søfartsstyrelsen	Erhvervsdykker, Fisker, Fiskeskipper, Maskinchef, Maskinmester, Overstyrmand, Skibsassistent/matros og motormand, Skibsfører, Skibskok, Styrmand, Øvrige erhverv, hvor der af Søfartsstyrelsen kræves et sikkerhedskursus af ca. 3 dages varighed

De kompetente myndigheders afgørelser

Dette afsnit giver et overblik over de kompetente myndigheders sagsbehandling på grundlag af de kompetente myndigheders oplysninger, som indsamles af CI-RIUS. Tallene bygger på en samlet statistisk indberetning fra hver myndighed.¹⁸

¹⁸ Jf. lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark, § 4 (lovbkg. nr. 334 af 20. marts 2007).

Antallet af anerkendelsessager har været i markant vækst de sidste to år. I alt udstedte de kompetente myndigheder ifølge deres indberetninger 3.808 afgørelser om anerkendelse i 2008, hvilket er 41 procent flere end i 2007.

Størstedelen af afgørelserne samler sig fortsat på to områder: søfart og sundhed, og på disse områder er der sket store stigninger i 2008: 100 procent på søfartsområdet (især maritime officerer) og 66 procent på sundhedsområdet (især sygeplejersker). Søfartserhvervene, der hører til under Søfartsstyrelsen, udgør det største område, men tallene på dette område vedrører hovedsagelig adgang til erhvervsudøvelse på skibe i international fart, dvs. uden for Danmarks grænser. Arbejdstilsynet, som året før havde en stor tilgang af gaffeltruckførere m.fl., har i 2008 oplevet et fald på 44 procent i antallet af afgørelser. Udviklingen inden for forskellige erhverv beskrives nærmere nedenfor.

Tabel 9 nedenfor viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser i 2008 fordelte sig efter afgørelsernes art, og ændringen i forhold til 2007.

Tabel 9: Afgørelser i 2008 efter myndighed og afgørelsens art

Myndighed	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Søfartsstyrelsen	1.841	100%	0	0%	0	0%	1.841	919
Sundhedsstyrelsen	1.026	79,4%	234	18,1%	32	2,5%	1.292	514
Arbejdstilsynet	258	61,7%	0	0%	160	38,3%	418	-322
CIRIUS	63	38%	97	58,4%	6	3,6%	166	10
Fødevarestyrelsen	43	91,5%	4	8,5%	0	0%	47	6
Sikkerhedsstyrelsen	12	100%	0	0%	0	0%	12	-10
Lægemiddelstyrelsen	4	40%	2	20%	4	40%	10	-12
Psykolognævnet	5	62,5%	0	0%	3	37,5%	8	-3
Justitsministeriet, Civilkontoret	7	100%	0	0%	0	0%	7	5
Energistyrelsen	6	100%	0	0%	0	0%	6	5
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	0	0%	0	0%	1	100%	1	-4
Alle myndigheder	3.265	85,7%	337	8,8%	206	5,4%	3.808	1.101

Samlet set var afgørelserne i langt de fleste tilfælde positive, dvs. der blev tildelt fuld adgang til udøvelse af det pågældende erhverv: 86 procent (mod 74 procent året før). 9 procent af afgørelserne var betingede godkendelser, mens 5 procent var negative, dvs. afslag. Hvis man fraregner søfartserhvervene, hvor særlige forhold gør sig gældende (se afsnittet nedenfor), fordelte afgørelserne sig med 72 procent positive, 17 procent betingede og 11 procent negative.

Hvis man fortsat ser bort fra søfartserhvervene, tegner der sig en betydelig forskel mellem de afgørelser, der skal følge EU-regler, og de øvrige afgørelser. Af de

nævnte afgørelser efter EU-regler var 87,5 procent positive, 2 procent betingede og 10,5 procent negative. Af de øvrige afgørelser, dvs. afgørelser for personer med statsborgerskab og/eller uddannelse fra tredjelande, var kun 11 procent positive, mens 79 procent var betingede og 10 procent negative.

Det skal desuden bemærkes, at "betingede afgørelser" ikke er det samme i sager efter EU-reglerne som i øvrige sager: Efter EU-reglerne kan der kun stilles krav om at bestå en egnethedsprøve, gennemgå en prøvetid eller i visse tilfælde dokumentere erhvervserfaring. I de sager, der følger danske retsregler, kan betingede afgørelser derimod også indebære krav om at gennemføre supplerende uddannelse.

Uddannelseslandet var i de fleste tilfælde en EU/EØS-medlemsstat. Når der bortses fra Søfartsstyrelsens afgørelser, var uddannelsen i ca. 80 procent af sagerne fra et EU/EØS-land, ca. 8 procent fra Asien og ca. 6 procent fra Europa uden for EU/EØS.

Udviklingen inden for de enkelte erhverv

Tabel 10 nedenfor viser antallet af afgørelser for de enkelte erhverv og deres fordeling efter afgørelsernes art. I tabellen optræder kun de erhverv, for hvilke der er indberettet afgørelser i 2008.¹⁹

Tabel 10: Afgørelser i 2008 efter erhverv og afgørelsens art

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
Maskinmester	647	100%	0	0%	0	0%	647
Styrmand	632	100%	0	0%	0	0%	632
Sygeplejerske	467	86,6%	59	10,9%	13	2,4%	539
Læge	224 ²⁰	61%	135	36,8%	8	2,2%	367
Truckfører	220	64,9%	0	0%	119	35,1%	339
Maskinchef	208	100%	0	0%	0	0%	208
Overstyrmand	193	100%	0	0%	0	0%	193
Speciallæge	151	100%	0	0%	0	0%	151
Skibsfører	134	100%	0	0%	0	0%	134
Folkeskolelærer	38	35,2%	68	63%	2	1,9%	108
Fysioterapeut	44	88,0%	6	12%	0	0%	50
Gymnasielærer, lærer ved studenterkurser og hf	19	38,8%	26	53,1%	4	8,2%	49
Dyrlæge	43	91,5%	4	8,5%	0	0%	47
Radiograf	35	87,5%	4	10%	1	2,5%	40

¹⁹ Mere detaljeret statistik for de enkelte erhverv kan findes i Europa-Kommissionens database over de lovregulerede erhverv: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof.

²⁰ Desuden blev der udstedt 142 midlertidige autorisationer til læger fra lande uden for EU/EØS.

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt
Stilladsarbejder	27	71,1%	0	0%	11	28,9%	38
Tandlæge	27	73,0%	9	24,3%	1	2,7%	37
Bioanalytiker	17	68,0%	6	24,0%	2	8,0%	25
Ambulancefører	12	54,5%	10	45,5%	0	0%	22
Jordemoder	17	85,0%	1	5,0%	2	10%	20
Ergoterapeut	15	78,9%	2	10,5%	2	10,5%	19
Erhvervsdykker	19	100%	0	0%	0	0%	19
Kranfører	9	56,3%	0	0%	7	43,8%	16
Svejsere	0	0%	0	0%	13	100%	13
Asbest	0	0%	0	0%	9	100%	9
Hhx-/htx-lærer	6	66,7%	3	33,3%	0	0%	9
Fisker	8	100%	0	0%	0	0%	8
Kiropraktor	8	100%	0	0%	0	0%	8
Psykolog	5	62,5%	0	0%	3	37,5%	8
El-installatør	7	100%	0	0%	0	0%	7
Farmaceut	4	57,1%	1	14,3%	2	28,6%	7
Optiker	5	71,4%	0	0%	2	28,6%	7
Offshore medic	6	100%	0	0%	0	0%	6
Advokatfuldmægtig	4	100%	0	0%	0	0%	4
Advokat	3	100%	0	0%	0	0%	3
Farmakonom	0	0%	1	33,3%	2	66,7%	3
Festfyrværker	3	100%	0	0%	0	0%	3
Social- og sundhedsassistent	2	66,7%	1	33,3%	0	0%	3
Bandagist	2	100%	0	0%	0	0%	2
Teleskoplæsser	1	50%	0	0%	1	50%	2
Fodterapeut	0	0%	0	0%	1	100%	1
Klinisk diætist	0	0%	1	100%	0	0%	1
Kloakmester	1	100%	0	0%	0	0%	1
Kølemontør	1	100%	0	0%	0	0%	1
Translatør og tolk	0	0%	0	0%	1	100%	1
VVS-installatør	1	100%	0	0%	0	0%	1
I alt	3.265	85,7%	337	8,8%	206	5,4%	3.808

Sundhedserhverv

Inden for Sundhedsstyrelsens område skete der i 2008 en stigning på 66 procent i antallet af afgørelser i forhold til 2007. Det drejer sig navnlig om sygeplejersker, hvis antal steg med 93 procent i forhold til 2007. De sygeplejersker, der har fået en afgørelse i 2008, er for 86 procents vedkommende uddannet i EU/EØS, herunder frem for alt Sverige og Tyskland.

Sygeplejerskerne, hvis antal også var steget kraftigt året før, blev i 2008 den største gruppe inden for sundhedserhvervene med hensyn til antal autorisationsafgørelser. Derefter kom lægerne, hvis antal voksede med 8 procent. Også lægerne er

overvejende uddannet inden for EU/EØS (60 procent), herunder især Sverige og Tyskland. Blandt lægerne er 19 procent dog uddannet i Asien og 13 procent i Europa uden for EU/EØS.

Samlet var ansøgerne uddannet i EU/EØS-lande i 79 procent af Sundhedsstyrelsens afgørelser i 2008. 65 procent af afgørelserne var omfattet af EU's særlige sektorbestemmelser for erhvervene læge, tandlæge, sygeplejerske og jordemoder, og her var afgørelsen i stort set alle tilfælde en automatisk anerkendelse.

I tillæg til lægeautorisationerne anslår Sundhedsstyrelsen, at der i 2008 er afgivet ca. 160 speciallægeanerkendelser på baggrund af udenlandske kvalifikationer. Disse er ikke inkluderet i tallene i tabel 9 og 10.

Læger fra tredjelande får oftest en afgørelse, som giver dem *ret* til midlertidig autorisation med henblik på to prøveansættelser og – efter positiv evaluering af disse – udstedelse af varig autorisation. Selve den midlertidige autorisation udstedes, når ansøgeren har fået tilbudt en konkret prøveansættelse. Sundhedsstyrelsen udstedte i 2008 142 midlertidige autorisationer til læger fra tredjelande.

For sygeplejersker og andre lovregulerede erhverv under Sundhedsstyrelsen gælder en anden ordning om prøvetid for sundhedspersoner fra tredjelande, idet ansøgerne i prøvetiden får tildelt en begrænset autorisation, som er tilknyttet en bestemt arbejdsplads. Tallene i tabel 9 og 10 ovenfor omfatter kun den første afgørelse om retten til midlertidig hhv. begrænset autorisation.

Søfartserhverv

Antallet af afgørelser vedrørende maritime officerer blev mere end fordoblet 2007 til 2008.

Der kan udstedes dansk anerkendelsesbevis til den enkelte skibsofficer som skibsfører, overstyrmand, styrmand, maskinchef eller maskinmester på baggrund af vedkommendes certifikater og erhvervserfaring (dokumenteret fartstid), eller dansk sønæringsbevis på baggrund af yderligere prøvekrav. Der blev i 2007 udstedt 875 anerkendelsesbeviser i alt og 21 sønæringsbeviser til ikke-danske statsborgere. I 2008 steg det til 1.800 anerkendelsesbeviser i alt og 18 sønæringsbeviser til ikke-danske statsborgere.

Stigningen i antallet af udstedte anerkendelsesbeviser kan ifølge Søfartsstyrelsens oplysninger blandt andet skyldes et større behov for skibsofficerer på grund af en større indflagning af tonnage til Danmark, at der er sket fornyelse af et større antal tidligere udstedte anerkendelsesbeviser, samt at der er givet dispensation til skibsførere fra ikke-EU/EØS-lande fra krav om dansk indfødsret for et antal skibsførere på danske skibe.

For Søfartsstyrelsens erhverv gælder der nogle særlige forhold, først og fremmest at anerkendelsen kun i få tilfælde vedrører adgang til beskæftigelse i Danmark. Ifølge Søfartsstyrelsens oplysninger vedrører langt de fleste af sagerne adgang til erhvervsudøvelse for personer, der ikke er bosatte i Danmark, og hvis eneste tilknytning er, at de skal beskæftiges på et skib under dansk flag i international fart.

Det samme gælder de menige søfarende og skibskokke, som imidlertid ikke er talt med i tabel 9 og 10 på side 27-29, da der normalt ikke udstedes dansk anerkendelsesbevis for disse grupper. Kun i de få tilfælde, hvor menige og skibskokke er bosatte i Danmark, foretager Søfartsstyrelsen en direkte vurdering af deres faglige kvalifikationer på baggrund af eksamensbeviser, erhvervserfaring (fartstid) m.v.

Det er kun officerer fra EØS- og EU-lande, der kan få udstedt et anerkendelsesbevis uden at skulle dokumentere, at et dansk rederi ønsker at ansætte dem. I disse tilfælde vil der være direkte kontakt med den søfarende. Der udstedes meget få beviser på denne baggrund (typisk til svenske skibsofficer). Denne procedure betyder, at der stort set aldrig gives afslag på et anerkendelsesbevis. De enkelte rederier har allerede kontrolleret/fået kontrolleret officerernes papirer. Afslaget foretages derfor for størstedelens vedkommende i erhvervet før Søfartsstyrelsen modtager ansøgningen.

Kun i 1,4 procent af Søfartsstyrelsens sager træffes afgørelsen efter EU-regler.

Uddybning vedrørende menige søfarende og skibskokke

Der har været ansat 2.658 udenlandske menige søfarende og 540 skibskokke om bord på danske handelsskibe i 2007 (mindre stigninger fra 2.453 henholdsvis 427 i 2007), heri medregnet personer, der havde været ansat tidligere. Disse tal indgår som nævnt ikke i tabel 9 og 10 på side 27-29, da Søfartsstyrelsen ikke har truffet afgørelser om anerkendelse i forbindelse med ansættelserne. Det skyldes, at menige søfarende og skibskokke i skibe i Dansk Internationalt Skibsregister ikke behøver anerkendelse af deres uddannelse, når de har gennemført et godkendt kursus efter den internationale konvention om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold (STCW "basic training"). Kontrollen af, om den enkelte har dokumentation for kurset, foretages af det ansættende rederi eller af et bemandingsfirma på rederiets vegne.

Sagsbehandlingstid

Der gælder EU-regler for sagsbehandlingstiden, når ansøgerne er statsborgere i EU/EØS eller i et land, som EU har indgået aftale med om gensidig anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Fristen er normalt tre måneder fra det tids-

punkt, hvor ansøgeren har forelagt alle de krævede dokumenter. Dog er der mulighed for i særlige tilfælde at forlænge fristen med en måned inden for de erhverv, hvor der ikke gælder sektorbestemmelser om automatisk anerkendelse.

Samlet set har de kompetente myndigheder ifølge deres indberetninger for 2008 holdt sagsbehandlingstiden under tre måneder i langt de fleste tilfælde: ca. 98 procent af sagerne, heraf ca. 87 procent under en måned. Disse tal er næsten uændrede i forhold til 2007.

Søfartsstyrelsen har i næsten samtlige sager leveret en afgørelse på mindre end en måned (se ovenfor om de særlige forhold vedrørende anerkendelse inden for søfartserhvervene). Tabel 11 nedenfor viser fordelingen af afgørelser fra de øvrige myndigheder efter sagsbehandlingstid i hele måneder, dog med forbehold for manglende indberetning af sagsbehandlingstider for nogle af erhvervene.

Tabel 11: Afgørelser fra kompetente myndigheder eksklusive Søfartsstyrelsen efter sagsbehandlingstid i måneder *)

Sagsbehandlingstid	EU/EØS-sager	Øvrige sager	Alle sager
Mindre end 1 måned	79,9%	42,3%	72,0%
Mellem 1 og 2 mdr.	13,8%	33,9%	18,0%
Mellem 2 og 3 mdr.	3,8%	12,3%	5,6%
Mellem 3 og 4 mdr.	1,1%	6,3%	2,2%
Mellem 4 og 5 mdr.	0,6%	2,4%	0,9%
Mellem 5 og 6 mdr.	0,1%	1,0%	0,3%
Over 6 mdr.	0,8%	1,8%	1,0%
I alt	100%	100%	100%

*) Der er kun indberettet sagsbehandlingstider for 1.807 af de i alt 1.967 sager, som er indberettet af myndighederne ekskl. Søfartsstyrelsen.

Som det fremgår af tabel 11 ovenfor, er tremånedersfristen for afgørelser efter EU-regler ifølge det oplyste overholdt i ca. 98 procent af sagerne, og ca. 80 procent afsluttet på mindre end en måned. Sagsbehandlingstiden er generelt væsentlig længere i de øvrige sager, hvor ca. 89 procent ifølge det oplyste er afsluttet inden for tre måneder og ca. 42 procent inden for en måned.

Pligtmæssig vurdering

Den enkelte kompetente myndighed har pligt til at indhente en vurdering af uddannelseskvalifikationerne fra CIRIUS, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske uddannelseskvalifikationer fuldt ud.²¹ Ordningen skal understøtte de kompetente myndigheders sagsbe-

²¹ Jf. lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., § 2a (lovbk. nr. 371 af 13. april 2007).

handling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelseskvalifikationer lever op til gældende standarder.

En myndighed kan ansøge om generel fritagelse for den såkaldte pligtmæssige vurdering på grundlag af en redegørelse for myndighedens procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer.²² Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen havde i 2008 en sådan fritagelse.

CIRIUS afsluttede i 2008 31 pligtmæssige vurderinger (mod 24 i 2007). De afsluttede vurderinger vedrørte navnlig adgang til erhvervene som psykolog (11 vurderinger) og dyrlæge (10 vurderinger).

Relativt få sager involverer altså en pligtmæssig vurdering. Det skyldes for det første, at 87 procent af sagerne i perioden er behandlet af de myndigheder, der er fritaget, eller af CIRIUS selv. For det andet er de øvrige kompetente myndigheders afgørelser i de fleste tilfælde positive, og som nævnt skal den kompetente myndighed ikke indhente en vurdering fra CIRIUS, når den på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske uddannelseskvalifikationer fuldt ud. Samtidig har de ikke fritagne myndigheder dog givet 6 betingede godkendelser og 168 afslag, hvilket tyder på, at ordningen ikke for alle erhverv har været anvendt fuldt ud i perioden. CIRIUS har gjort de relevante myndigheder opmærksomme på dette og præciseret reglerne om pligtmæssig vurdering.

Udvikling af procedurer og standarder

Koordination og kontaktpunkt

CIRIUS følger udviklingen på det lovregulerede område i kraft af sin rolle som koordinerende myndighed for gennemførelsen af EU's anerkendelsesdirektiv, som nationalt kontaktpunkt, som medlem af det såkaldte Artikel 58-udvalg og som informations- og videnscenter på anerkendelsesområdet.

CIRIUS har det generelle ansvar for at medvirke til udarbejdelsen og gennemførelsen af EU-regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og har i denne egenskab repræsenteret Danmark i forhandlingerne om det nye direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. CIRIUS repræsenterer Danmark i koordinationsgruppen under Europa-Kommissionens generaldirektorat for det Indre Marked og har ansvaret for at varetage de danske interesser på området i EU, koordinere og overvåge de danske kompetente myndig-

²² Jf. bekendtgørelse om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., § 10 (bkg. nr. 602 af 25. juni 2003).

heders administration af direktivet samt drage omsorg for, at direktivet gennemføres og anvendes ensartet på de berørte erhvervsområder.

Som led i koordinatorfunktionen indhenter CIRIUS alle relevante oplysninger om direktivets gennemførelse i Danmark, indsamler og sammenligner oplysninger om kvalifikationskravene på de områder, der er omfattet af direktivet, indberetter til Europa-Kommissionen om anvendelsen af direktivet og redegør for eventuelle problemer med anvendelsen af direktivet. CIRIUS fungerer som et bindeled mellem Europa-Kommissionen og de danske kompetente myndigheder og videreformidler Europa-Kommissionens retningslinjer til de relevante kompetente myndigheder. Desuden står CIRIUS for fortolkning af direktivets regler og for vejledning til danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse af direktivet på de enkelte erhvervsområder.

CIRIUS' koordinerende funktion har desuden hidtil omfattet en rolle som indgang for ansøgninger om adgang til at udøve lovregulerede erhverv her i landet: Ansøgningen skal i de fleste tilfælde sendes til CIRIUS, som videresender den til den kompetente myndighed.²³ Inden videresendelsen foretager CIRIUS, for så vidt det er aftalt med den kompetente myndighed, en kontrol af, om den nødvendige dokumentation er medsendt, og indhenter efter omstændighederne manglende dokumentation. Formålet med at samle sagerne omkring CIRIUS som indgang var primært at gøre ordningen for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer mere sammenhængende og tilgængelig for ansøgerne.

I lyset af de seneste års udvikling tages der imidlertid nu skridt til at omlægge ansøgningsproceduren, sådan at alle ansøgninger sker direkte til den kompetente myndighed.

Konsulentfirmaet Deloitte færdiggjorde i 2008 en undersøgelse som opfølgning på regeringens jobplan-initiativ vedrørende barrierer for international rekruttering. Undersøgelsen af barrierer viste blandt andet, at CIRIUS kan være et forsinkende led i ansøgningsprocessen.

Samtidig er behovet for at forebygge forsinkelser i ansøgningsprocessen øget, både fordi sagsbehandlingsfristen for EU-autorisationssager efter det nye anerkendelsesdirektiv er forkortet fra fire til tre måneder, og fordi der i de seneste år generelt er sket en betydelig stigning i antallet af ansøgninger. Antallet af ansøgninger, der modtages og videresendes af CIRIUS, er steget til 742 i 2008.

²³ Proceduren gjaldt oprindelig EU/EØS-borgere med undtagelse af erhverv med EU-sektorbestemmelser (læge, sygeplejerske osv.). I 2004 fik også tredjelandsstatsborgere mulighed for at indgive deres ansøgninger på denne måde (alle erhverv undtagen Søfartsstyrelsens) ved lov nr. 476 af 9.6.2004, og i 2007 blev det obligatorisk for dem ved lov nr. 123 af 13.2.2007.

På denne baggrund forventer videnskabsministeren i folketingssamlingen 2009-10 at fremsætte et lovforslag med henblik på at forenkle ansøgningsprocessen, således at alle ansøgninger om udøvelse af et lovreguleret erhverv i Danmark sendes direkte til den kompetente myndighed.

CIRIUS vil fortsat være det kontaktpunkt, hvor ansøgere, arbejdsgivere, myndigheder m.fl. kan få råd og vejledning om adgangen til lovregulerede erhverv. CIRIUS har allerede i dag en hjemmeside, som oplyser om regler og kompetente myndigheder for de enkelte erhverv.²⁴ For at sikre, at ansøgerne let kan finde al den information, de har brug for, er det tanken at videreudvikle denne informationstjeneste både teknisk og indholdsmæssigt i samarbejde med de kompetente myndigheder.

Lovforslaget vil desuden tage højde for, at ansøgningsprocessen fremover kan optimeres ved at åbne mulighed for, at såvel ansøgninger om autorisation som anmeldelser for midlertidig og lejlighedsvis tjenesteudøvelse (se næste afsnit) indgives via en internetbaseret portal, som er fælles for alle erhverv og for alle kompetente myndigheder, forudsat at den fornødne finansiering kan tilvejebringes. Der foreslås således en hjemmel til, at videnskabsministeren kan fastsætte regler om etablering og anvendelse af en sådan netbaseret fælles indgang for ansøgninger og anmeldelser.

Gennemførelse af EU's anerkendelsesdirektiv

Den overordnede gennemførelse af EU's anerkendelsesdirektiv skete i 2007 ved en ændring af loven om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark²⁵, som administreres af CIRIUS. Den fulde gennemførelse af direktivet er dog sket, ved at de enkelte kompetente myndigheder har bragt autorisationslove og tilhørende bekendtgørelser i overensstemmelse med direktivet. Det har således været op til den enkelte myndighed at afgøre, hvorvidt områder under myndighedens ansvar er omfattet af anerkendelsesdirektivet.

Direktivet skulle være gennemført i dansk ret den 20. oktober 2007. Da dette ikke var sket rettidigt for alle erhvervsområder, sendte Europa-Kommissionen – efter en procedure med en åbningsskrivelse, som Danmark besvarede den 19. maj 2008 – en begrundet udtalelse af 23. september 2008 med henblik på eventuelt at rejse en traktatkrænkelssag over for Danmark. Den begrundede udtalelse

²⁴ CIRIUS oplyser på dansk og engelsk om de enkelte lovregulerede erhverv, deres kompetente myndigheder, dokumentationskrav, lovgivning m.v.: www.ciriusonline.dk/autorisation.

²⁵ Jf. lovbekendtgørelse nr. 334 af 20. marts 2007.

blev modtaget den 24. september 2008, og der var svarfrist den 24. november 2008.

I perioden fra den 24. september 2008 til svarfristens udløb den 24. november 2008 lykkedes det at få de resterende 13 udeståender bragt på plads og notificeret. Udenrigsministeriet sendte således den 23. november 2008 den danske regerings besvarelse af Kommissionens begrundede udtalelse til Den danske Repræsentation i Bruxelles med henblik på oversendelse til Kommissionen. På den baggrund har Kommissionen besluttet ikke at foretage videre i denne sammenhæng.

Direktivet anses nu for fuldstændig implementeret her i landet. Danmark har til Kommissionens Generelle Sekretariat anmeldt i alt 99 danske retsforskrifter til notifikationen. Kommissionen vil ved udgangen af 2009 udarbejde en rapport om direktivets gennemførelse, som skal forelægges Europa-Parlamentet.

I forbindelse med gennemførelsen af EU's anerkendelsesdirektiv er der hos næsten alle danske kompetente myndigheder foretaget visse ændringer i de procedurer og standarder, der gælder for fri udveksling af tjenesteydelser på de erhvervsområder, som er omfattet af direktivet.

Direktivet indebærer blandt andet, at EU/EØS-borgere, der er etablerede i andre EU/EØS-lande, normalt kan arbejde midlertidigt i Danmark uden autorisation, men eventuelt med krav om, at de forinden anmelder sig hos den kompetente myndighed. Hvor hensynet til den offentlige sundhed og sikkerhed tilsiger det, har den ansvarlige kompetente myndighed efter direktivet desuden mulighed for at indføre et særligt krav om forudgående kontrol af tjenesteyderens erhvervmæssige kvalifikationer, inden tjenesteyderen første gang udfører en tjenesteydelse.

De berørte myndigheder har i forbindelse med gennemførelsen taget stilling til, om en tjenesteyder inden den første tjenesteydelse skal anmelde sig til myndigheden, om anmeldelsen skal fornyes hvert år, og om tjenesteyderen ved anmeldelsen skal underrette myndigheden om en eventuel forsikringsaftale, sin nationalitet og lovlige etablering i hjemlandet og sine faglige kvalifikationer.

Inden for et flertal af erhvervene, nærmere bestemt 69 erhverv, har myndighederne valgt at kræve anmeldelse, inden man påbegynder tjenesteydelser, og i 67 erhverv kræves i den forbindelse, at tjenesteyderen fremlægger forskellige dokumenter. Inden for 40 erhverv forbeholder den kompetente myndighed sig des-

uden ret til at kontrollere tjenesteyderens erhvervmæssige kvalifikationer, inden den pågældende første gang udfører en tjenesteydelse.²⁶

Sundhedserhvervene

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at styrelsen har taget følgende initiativer til fremme af udenlandske sundhedspersoners adgang til at arbejde i Danmark:

Der indføres i 2009 en maksimal sagsbehandlingstid på 20 dage for følgende ansøgninger:

- Læger, tandlæger, sygeplejersker og jordemødre uddannet i EU-lande
- Alle sundhedspersoner uddannet i Norden, undtagen bandagister, kliniske diætister, kliniske tandteknikere og social- og sundhedsassistenter.

Det forventes, at sagsbehandlingstiden i 2009 dermed vil være nedsat med 5 dage for andre faggrupper end læger.

Desuden indføres der i 2009 en maksimal sagsbehandlingstid på 35 dage for følgende ansøgninger:

- Alle tredjelandsansøgninger
- Bioanalytikere, ergoterapeuter, fodterapeuter, fysioterapeuter, kiropraktorer, radiografer, optikere/kontaktlinseoptikere, tandplejere uddannet i EU
- Bandagister, kliniske diætister og kliniske tandteknikere, social- og sundhedsassistenter uddannet i Norden eller EU-lande.

Det forventes, at sagsbehandlingstiden i 2009 dermed vil være nedsat med 25 dage for andre faggrupper end læger.

Erhverv under Arbejdstilsynets ansvar

Arbejdstilsynet har indført en forsøgsordning, som indebærer, at Arbejdstilsynet i takt med modtagelsen af ansøgningerne underretter CIRIUS om de sager, der er modtaget uden om CIRIUS, og omgående behandler de pågældende ansøgninger. Denne fremgangsmåde skal bidrage til, at sagsbehandlingstiden minimeres, og at sagsgangene for ansøgere og virksomheder forenkles.

CIRIUS og Arbejdstilsynet afholder løbende møder, hvor ordningen overvåges og sagsgange, sagsbehandlingstider og eventuelle administrative barrierer drøftes. Det er både CIRIUS' og Arbejdstilsynets vurdering, at forsøgsordningen fungerer tilfredsstillende. Forsøgsordningen forventes at blive endelig vurderet ved udgangen af 2009.

²⁶ En oversigt over erhvervene og de gældende krav for EU/EØS-tjenesteydere findes via www.ciriusonline.dk/autorisation under "Midlertidige tjenesteydere".

Dyrlæger

Fødevarestyrelsen, Københavns Universitets Biovidenskabelige Fakultet og CIRIUS har i 2008 afholdt flere møder for at forbedre behandlingen af ansøgninger om dyrlægeautorisationer på baggrund af uddannelser fra lande uden for EU. På baggrund af disse drøftelser er der udviklet retningslinjer og standarder for dokumentationskrav og sagsgange mellem CIRIUS og Det Biovidenskabelige Fakultet, når CIRIUS anmoder fakultetet om at udarbejde ækvivalensvurderinger i forbindelse med anerkendelse af tredjelandsdyrlægers uddannelseskvalifikationer med henblik på autorisation i Danmark (se ovenfor om pligtmæssig vurdering).

Nyt europæisk informationssystem

Efter lanceringen af det fælleseuropæiske Informationssystem for det Indre Marked (IMI) i november 2007 og afviklingen af en pilotfase er systemet blevet fuldt operativt og anvendes inden for følgende områder: revisor, læge, dyrlæge, tandlæge, farmaceut, fysioterapeut, arkitekt, sygeplejerske, jordemoder samt radiograf og gymnasielærere. I 2008 afholdt Kommissionen to kurser i anvendelsen af IMI, hvor de berørte danske kompetente myndigheder deltog. Det er Kommissionens mål at få alle lovregulerede erhverv fra samtlige medlemsstater ind i systemet inden udgangen af 2009.

Information om erhvervsmæssige anerkendelsesspørgsmål

Med udgangspunkt i de nye rammer for behandling af autorisationsansøgninger efter EU-reglerne har CIRIUS i 2008 udgivet en informationsfolder for alle, der søger anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer.

Desuden har CIRIUS planlagt udgivelse af en omfattende vejledning vedrørende erhvervsmæssig anerkendelse. Vejledningen vil søge at gøre et område, som er vanskeligt tilgængeligt for både borgere og involverede myndigheder, lettere at finde rundt i ved at klargøre rettigheder og pligter, roller og rammer. Vejledningen vil blive offentliggjort på CIRIUS' hjemmeside på både dansk og engelsk.

Adfærdskodeks for myndigheder

Til brug for behandlingen af EU-autorisationsansøgninger har Kommissionen i samarbejde med de nationale koordinators udarbejdet en ny adfærdskodeks. Dokumentet er en vejledning til de kompetente myndigheder og forklarer, hvilken adfærd myndighederne bør udvise i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv, der behandles efter det Indre Markeds direktiver om erhvervsmæssig anerkendelse, herunder EU-direktiv 2005/36/EF. Adfærdskodeksen er ikke et bindende retsdokument, men er udarbejdet på baggrund af Traktaten, anerkendelsesdirektivet og Domstolens retspraksis.